

(๒๓)

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๖๖

เรื่องพิจารณาที่ ๒๐/๒๕๖๖

วันที่ ๒๙ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง { ศาลอาญา ผู้ร้อง
ผู้ถูกร้อง

เรื่อง พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๔ หรือไม่

ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นางสาวรักชนก ศรีนอก) ในคดีอาญาหมายเลขดำที่
อ ๖๘๓/๒๕๖๕ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ข้อเท็จจริงตามหนังสือ
ส่งคำโต้แย้งของจำเลยและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา ๑๐ สำนักงานอัยการสูงสุด เป็นโจทก์
ยื่นฟ้องนางสาวรักชนก ศรีนอก เป็นจำเลยต่อศาลอาญา ความผิดฐานหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือ
แสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ และนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ
อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามประมวลกฎหมายอาญา และเผยแพร่หรือ
ส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง
แห่งราชอาณาจักรตามประมวลกฎหมายอาญา มูลกรณีเกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๔
จำเลยใช้บัญชีทวีตเตอร์ของจำเลยโพสต์ข้อความประกอบรูปภาพที่มีพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระ

- ๒ -

พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยประการที่น่าจะทำให้ทรงเสื่อมเสียพระเกียรติยศ ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง อันเป็นการหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ และเป็นการนำ ข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามประมวลกฎหมายอาญา ในสภาพที่ระบบคอมพิวเตอร์อาจประมวลผลได้ เข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ อันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย และระหว่างวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๔ จำเลยใช้บัญชีทวิตเตอร์ ของจำเลยโพสต์ข้อความของผู้ใช้บัญชีแอปพลิเคชันทวิตเตอร์อื่นอันทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นการแสดง ความอาฆาตมาดร้ายและไม่เคารพสักการะพระมหากษัตริย์ โดยประการที่น่าจะทำให้พระมหากษัตริย์ ทรงเสื่อมเสียพระเกียรติยศ ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง อันเป็นการหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือ แสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ และเผยแพร่หรือส่งต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์ในสภาพที่ระบบ คอมพิวเตอร์อาจประมวลผลได้ โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง แห่งราชอาณาจักรตามประมวลกฎหมายอาญา เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ และมาตรา ๑๑๒ และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓ และมาตรา ๑๔

ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลอาญา จำเลยโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผล สรุปได้ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ใช้ถ้อยคำอันเป็นองค์ประกอบความผิดไม่มีความแน่นอนและไม่ได้กำหนด นิยามไว้อย่างชัดเจน เปิดช่องให้มีการใช้กฎหมายก่อกวนประชาชน กระทบกระเทือนต่อเสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น ขัดต่อหลักการบัญญัติกฎหมายซึ่งมีโทษทางอาญา เพราะบุคคลจะต้องรับโทษ ทางอาญาต่อเมื่อกฎหมายบัญญัติไว้อย่างชัดเจนในขณะที่กระทำความผิด กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และความเสมอภาคของบุคคล ขัดต่อหลักนิติธรรม และจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควร แก่เหตุ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๔

๒. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๓) เป็นความผิดเด็ดขาด ไม่เปิดโอกาสให้จำเลยพิสูจน์ความจริง ไม่มีบทยกเว้นโทษ หรือยกเว้นความผิดในข้อหาหมิ่นประมาทเหมือนที่บัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๙ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ

- ๓ -

ขัดต่อหลักนิติธรรม และหลักการในระบอบประชาธิปไตย ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๔

จำเลยขอให้ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒

ศาลอาญาเห็นว่า จำเลยโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๔ ซึ่งศาลอาญาจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดี และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับหนังสือส่งคำโต้แย้งของจำเลยไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของจำเลยเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๔ หรือไม่ บทบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่ศาลอาญาจะใช้บังคับแก่คดีเมื่อจำเลยโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัตินี้ดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง ส่วนที่โต้แย้งว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ หรือไม่ นั้น เห็นว่า มาตรา ๔ เป็นบททั่วไปที่วางหลักการคุ้มครองเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคของบุคคล โดยมีได้มีข้อความที่คุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพไว้เป็นการเฉพาะ ศาลรัฐธรรมนูญไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในส่วนนี้ จึงมีคำสั่งรับไว้พิจารณาวินิจฉัยเฉพาะประเด็นที่ขอให้วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๔ หรือไม่ และเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำความเห็นและจัดส่งสำเนาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำความเห็นและจัดส่งสำเนาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- ๔ -

๑. ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จัดทำความเห็นสรุปได้ว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อกำหนดมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการกระทำที่ใช้ระบบคอมพิวเตอร์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ก่อให้เกิดความเสียหาย กระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของรัฐ รวมทั้งความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน โดยมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๑) มีเจตนารมณ์ที่มุ่งบังคับใช้แก่การหลอกลวง การฉ้อโกง การปลอมแปลงทางคอมพิวเตอร์ หรือการแสดงตัวเป็นบุคคลอื่น จึงบัญญัติไว้อย่างชัดเจนเพื่อมิให้นำไปฟ้องร้องกันในความผิดฐานหมิ่นประมาทอีกต่อไป มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๒) เป็นการบัญญัติให้ชัดเจนมากขึ้นโดยมุ่งคุ้มครองความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศ แม้การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวที่มีโทษทางอาญาจะกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้กระทำ แต่การนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายนั้น ไม่นับว่าเป็นการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อป้องปรามผู้กระทำความผิดและช่วยควบคุมโลกไซเบอร์เพื่อรักษาสมดุลระหว่างสิทธิและเสรีภาพของประชาชนกับความมั่นคงของประเทศหรือประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๓) เป็นกรณีที่ผู้กระทำได้กระทำการใดอันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา และนำหรือมีผู้นำข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นความผิดนั้นเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ อันเป็นการตรากฎหมายขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน และมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๔) เป็นการตรากฎหมายขึ้นเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เพราะส่วนใหญ่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะอันลามกนั้นย่อมปรากฏเป็นบุคคลอื่นมากกว่าจะปรากฏเป็นผู้กระทำหรือผู้นำเข้าข้อมูลคอมพิวเตอร์เอง และโดยลักษณะของข้อมูลคอมพิวเตอร์ดังกล่าวย่อมมีลักษณะขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน บทบัญญัติดังกล่าวเป็นกลไกในการคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น และรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

๒. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา จัดทำคำชี้แจงและจัดส่งสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ มีสาระสำคัญเป็นการปรับปรุงองค์ประกอบฐานความผิดมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๑) ให้มีความเหมาะสม ชัดเจน เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์และสะท้อนปัญหา ตลอดจนความเสียหายที่เกิดขึ้นจากเจตนาทุจริตหรือการหลอกลวง ฉ้อโกง และการปลอมแปลงทางคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่อย่างแพร่หลายตามพัฒนาการของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป และโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน เช่น การสร้างเว็บไซต์ปลอมเพื่อลวงให้บุคคลอื่นกรอกข้อมูลส่วนบุคคล แล้วผู้กระทำความผิดนำข้อมูลของบุคคลนั้นไปใช้เกิดความเสียหาย (Phishing) การหลอกลวงขายสินค้าออนไลน์ หรือการหลอกลวงในรูปแบบอื่น ๆ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ทั้งนี้ หากการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวมิได้เป็นการกระทำต่อประชาชน กำหนดให้เป็นความผิดอันยอมความได้ ซึ่งไม่รวมถึงการใช้คอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท เนื่องจากวัตถุประสงค์หรือคุณธรรมทางกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองระหว่างความผิดฐานหมิ่นประมาทกับความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๑) มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ความผิดตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๑) มุ่งคุ้มครองประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ ส่วนความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญานั้น มุ่งคุ้มครองชื่อเสียงและศักดิ์ศรีของบุคคลผู้ถูกใส่ความเป็นสำคัญ นอกจากนี้ ยังปรับปรุงองค์ประกอบของฐานความผิดตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๒) ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้ครอบคลุมถึงกรณีที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศด้วย

๓. ผู้บังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี จัดทำความเห็นและจัดส่งสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นกฎหมายที่อาศัยอำนาจรัฐธรรมนูญตราขึ้นเพื่อจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๓) จำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นภายใต้เงื่อนไขเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ

เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำโต้แย้งของจำเลย ความเห็นและคำชี้แจงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบแล้วเห็นว่า คดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายและมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณา วินิจฉัยได้ จึงยุติการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง กำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยตามคำโต้แย้งของจำเลยว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๓) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๔ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผล เป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่ รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิ หรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุมเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย” วรรคสอง บัญญัติว่า “กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง” และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมี เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมาย โดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษา ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน”

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นกฎหมาย ที่ตราขึ้นโดยมีเหตุผลเนื่องจากในปัจจุบันระบบคอมพิวเตอร์ได้เป็นส่วนสำคัญของการประกอบกิจการ และการดำรงชีวิตของมนุษย์ หากมีผู้กระทำความผิดด้วยประการใด ๆ ให้ระบบคอมพิวเตอร์ไม่สามารถทำงาน ตามคำสั่งที่กำหนดไว้หรือทำให้การทำงานผิดพลาดไปจากคำสั่งที่กำหนดไว้ หรือใช้วิธีการใด ๆ เข้าล่วงรู้ ข้อมูล แก่ใจ หรือทำลายข้อมูลของบุคคลอื่นในระบบคอมพิวเตอร์โดยมิชอบ หรือใช้ระบบคอมพิวเตอร์

- ๗ -

เพื่อเผยแพร่ข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จหรือมีลักษณะอันลามกอนาจาร ย่อมก่อให้เกิดความเสียหาย กระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของรัฐ รวมทั้งความสงบสุขและศีลธรรมอันดี ของประชาชน ต่อมามีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสมต่อการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับ คอมพิวเตอร์ในปัจจุบัน ซึ่งมีรูปแบบการกระทำความผิดที่มีความซับซ้อนมากขึ้นตามพัฒนาการทาง เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และโดยที่มีการจัดตั้งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีภารกิจในการกำหนดมาตรฐานและมาตรการในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ รวมทั้ง การเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ด้านความมั่นคงปลอดภัยของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของประเทศ จึงมีการปรับปรุงบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้รักษาการตามกฎหมาย กำหนดฐานความผิด ขึ้นใหม่ และแก้ไขเพิ่มเติมฐานความผิดเดิม รวมทั้งบทกำหนดโทษของความผิดดังกล่าว การปรับปรุง กระบวนการและหลักเกณฑ์ในการระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตลอดจน กำหนดให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบ และแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น สำหรับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ใด กระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ (๑) โดยทุจริต หรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ที่บิดเบือนหรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา (๒) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ ของประเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศ หรือก่อให้เกิด ความตื่นตระหนกแก่ประชาชน (๓) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ อันเป็น ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมาย อาญา ...”

ข้อโต้แย้งของจำเลยที่ว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ใช้ถ้อยคำอันเป็นองค์ประกอบความผิด ไม่มีความแน่นอนและไม่ได้กำหนดนิยามไว้อย่างชัดเจน เปิดช่องให้มีการใช้กฎหมายกลั่นแกล้งประชาชน กระทบกระเทือนต่อเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ขัดต่อหลักการบัญญัติกฎหมายซึ่งมีโทษทางอาญา เพราะบุคคลจะต้องรับโทษทางอาญาต่อเมื่อกฎหมายบัญญัติไว้อย่างชัดเจนในขณะกระทำความผิด กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และความเสมอภาคของบุคคล ขัดต่อหลักนิติธรรม และจำกัดสิทธิ หรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๔ นั้น เห็นว่า แม้โดยหลักนิติธรรมการบัญญัติกฎหมายที่กำหนดความผิดและโทษทางอาญาต้องมีความชัดเจนแน่นอน แต่การบัญญัติกฎหมายให้ละเอียดชัดเจนในทุกกรณีย่อมไม่สามารถที่จะกระทำได้ ดังนั้น อาจบัญญัติเพียงเท่าที่ชัดเจนแน่นอนพอควรโดยอาศัยการตีความกฎหมายตามตัวอักษร และคำนึงถึง เจตนารมณ์ของกฎหมายนั้นเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมตามยุคสมัย หากกรณีมีข้อสงสัยในเจตนารมณ์ ของกฎหมายและอาจตีความบทบัญญัติได้เป็นหลายนัย ศาลย่อมตีความไปในทางที่เป็นคุณแก่จำเลย เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้การกระทำในลักษณะต่าง ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติเป็นความผิด มีโทษทางอาญา โดยมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๑) แก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบความผิดให้มีความเหมาะสม ชัดเจน เพื่อให้ต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการนำเข้าสู่ระบบ คอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือน ปลอม หรืออันเป็นเท็จ โดยเจตนาทุจริตหรือโดยหลอกลวง และโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือประชาชน แต่ไม่รวมถึงการใช้ คอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท เนื่องจากมี วัตถุประสงค์หรือคุณธรรมทางกฎหมายเพื่อมุ่งคุ้มครองประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ แตกต่างจาก ความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาซึ่งมีวัตถุประสงค์หรือคุณธรรมทางกฎหมาย เพื่อมุ่งคุ้มครองชื่อเสียงและศักดิ์ศรีของบุคคลผู้ถูกใส่ความ ส่วนบทบัญญัติมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๒) ปรับปรุงองค์ประกอบความผิดให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้ครอบคลุมถึงกรณีที่น่าจะเกิดความเสียหาย ต่อการรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ ของประเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศด้วย โดยมีวัตถุประสงค์หรือ คุณธรรมทางกฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์

อันเป็นเท็จ อย่างไรก็ตาม การที่จะบัญญัติกฎหมายให้ชัดเจนว่ากรณีใดเป็นการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอม หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ อันเป็นการละเมิดสิทธิต่อบุคคลหรือก่อให้เกิดความเสียหายโดยรวมของสังคมหรือเกิดความเสียหายแก่ประชาชนอย่างไรนั้น เป็นการยากที่จะบัญญัติให้ครอบคลุมถึงการกระทำได้ทุกกรณี จึงต้องบัญญัติกฎหมายโดยใช้ถ้อยคำที่ไม่มี ความหมายจำเพาะเจาะจง แต่เป็นถ้อยคำเพียงเท่าที่ชัดเจนพอสมควรและอาศัยการตีความตามบริบท ของเรื่องประกอบบทบัญญัติลายลักษณ์อักษรเพื่อให้สามารถเข้าใจถึงความมุ่งหมายของบทบัญญัตินั้นได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้บังคับใช้กฎหมายนำไปพิจารณาปรับใช้แก่ข้อเท็จจริงเป็นเรื่อง ๆ ไป ขณะเดียวกัน แม้กฎหมายจะเปิดโอกาสให้ผู้บังคับใช้กฎหมายสามารถใช้ดุลพินิจในการตีความได้ก็ตาม แต่ผู้บังคับใช้ กฎหมายนั้นก็ไม่สามารถใช้ดุลพินิจตีความหรือบังคับใช้กฎหมายอย่างกว้างขวางถึงขนาดที่จะไปละเมิด หรือล่วงล้ำสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้เช่นกัน ส่วนเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง นั้น รัฐธรรมนูญกำหนดเงื่อนไขให้จำกัดเสรีภาพดังกล่าวได้ เพื่อรักษาความมั่นคง ของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน เมื่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิด เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) เป็นบทบัญญัติที่ตราขึ้น อันมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐและเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชน ซึ่งการตรากฎหมายจำกัดเสรีภาพในลักษณะเช่นนี้ย่อมกระทำได้ตามที่บัญญัติไว้ใน รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง เมื่อชั่งน้ำหนักระหว่างสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่ถูกจำกัด ตามกฎหมายกับประโยชน์ส่วนรวมที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน อีกทั้งกฎหมายกำหนดองค์ประกอบความผิดและบทกำหนดโทษตามแต่ลักษณะความผิดไว้อย่างชัดเจน แน่นนอนพอควรตามความร้ายแรงแห่งการกระทำ โดยให้ศาลใช้ดุลพินิจพิจารณาลงโทษตามข้อเท็จจริง ของแต่ละคดี บทบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ ของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมาย ให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง และไม่ขัดต่อเสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็นของบุคคล ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง

- ๑๐ -

สำหรับข้อโต้แย้งของจำเลยที่ว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๓) เป็นความผิดเด็ดขาด ไม่เปิดโอกาสให้จำเลยสามารถพิสูจน์ความจริง ไม่มีบทยกเว้นโทษหรือยกเว้นความผิดในข้อหาหมิ่นประมาทเหมือนที่บัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๙ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ขัดต่อหลักนิติธรรม และหลักการในระบอบประชาธิปไตย ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๓) เป็นบทบัญญัติที่ตราขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและปราบปรามการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา โดยความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๒ ลักษณะ ๑ หมวด ๑ ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ มาตรา ๑๐๗ ถึงมาตรา ๑๑๒ หมวด ๒ ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร มาตรา ๑๑๓ ถึงมาตรา ๑๑๘ หมวด ๓ ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายนอกราชอาณาจักร มาตรา ๑๑๙ ถึงมาตรา ๑๒๙ หมวด ๔ ความผิดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ มาตรา ๑๓๐ ถึงมาตรา ๑๓๕ และความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย บัญญัติไว้ในลักษณะ ๑/๑ มาตรา ๑๓๕/๑ ถึงมาตรา ๑๓๕/๔ ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ดังกล่าวมีคุณธรรมทางกฎหมายมุ่งคุ้มครองความผาสุกของประชาชนในสังคมหรือประเทศชาติเพื่อให้เกิดความมั่นคง ความสงบสุข สันติภาพ และสุขภาวะร่วมกันของคนในสังคม เนื่องจากการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นภัยร้ายแรงที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของประชาชน พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๓) จึงนำความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญามากำหนดเป็นองค์ประกอบความผิดตามอนุมาตรานี้ เพื่อให้การคุ้มครองเป็นพิเศษหากมีการกระทำความผิดดังกล่าวผ่านระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นการกระทำความผิดอาญาในรูปแบบเฉพาะที่ก่อให้เกิดความเสียหายเป็นวงกว้างอย่างรวดเร็วซึ่งยากแก่การแก้ไขเยียวยาในภายหลัง และอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ส่วนการที่จะกำหนดบทยกเว้นโทษหรือยกเว้นความผิดในกฎหมายใดนั้น

- ๑๑ -

ต้องพิจารณาตามความเหมาะสมและตามระดับความร้ายแรงของการกระทำความผิด เมื่อความผิดตามมาตรานี้มีระดับความร้ายแรงและส่งผลกระทบต่อส่วนรวมมากกว่าความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาที่ได้กำหนดบทยกเว้นความผิดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๙ และเป็นความผิดที่กระทบต่อเสรีภาพและชื่อเสียงของบุคคลเท่านั้น ประกอบกับมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๓) มิใช่ความผิดเด็ดขาด ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดย่อมมีสิทธิที่จะต่อสู้คดีพิสูจน์ความจริงได้ตามกระบวนการของกฎหมาย โดยบุคคลนั้นยังถือว่าเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่จนกว่าศาลมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าได้กระทำการอันเป็นความผิด และเมื่อชั่งน้ำหนักระหว่างสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่ถูกจำกัดตามกฎหมายกับประโยชน์ส่วนรวมที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน บทบัญญัติดังกล่าวไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง และไม่ขัดต่อเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคล ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๓) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง

(คำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๖๖)

[Handwritten signature]

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

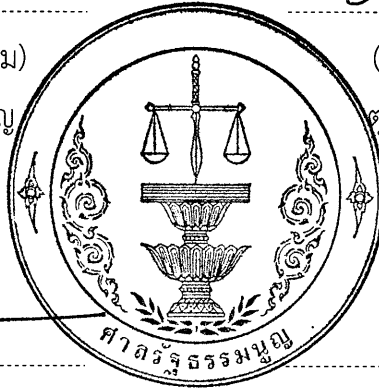
(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายจรินดี หะวานนท์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายนภดล เทพพิทักษ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายอุดม รัฐอมฤต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ